

ПАНФІЛОВ ОЛЕГ ЄВГЕНОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «КРИПТОВАЛЮТА» В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ СВІТУ

Останнім часом законодавці країн Європи та США зробили значні кроки для введення в законодавство понять «криптовалюта», «блокчейн» та «смарт-контракт». Так, у Люксембурзі 14 лютого 2019 року 18 голосами депутатів було прийнято закон, який встановлює правила випуску цінних паперів з використанням технології блокчейн. На думку парламентарів, закон покликаний надати впевненості інвесторам і підвищити ефективність операцій з цінними паперами за рахунок скорочення числа посередників. Згідно з документом, власники security-токенів наділяються тими ж правами, що і володарі традиційних бездокументарних цінних паперів [1]. У США, в штаті Вайомінг 31 січня 2019 року було прийнято законодавчий акт, який прирівнює криптовалюту до грошей [2]. Закон штату «Про цифрові активи» поділяє ці визначення на три категорії: цифрові споживчі активи, цифрові цінні папери та віртуальні валюти. Кожна категорія має свій докладний опис. Будь-який криптоактив, відповідаючий критеріям цих трьох категорій, класифікується як «нематеріальне особисте майно». При цьому криптоактиви регулюються за аналогією з фіатними грошима. Банки можуть виконувати функції кваліфікованих кастодіанів цифрових активів відповідно до правил, встановлених Комісією з цінних паперів і бірж США. Цікавим для правозастосовчої практики в нашій державі є визначення «віртуальної валюти» в зазначеному законі, яке вживається через визначення «цифровий актив» та робиться наголос, що цей актив не є визначеним законним платіжним засобом урядом США.

В Україні вперше технології блокчейн використано ПриватБанком, який виставив на продаж права оренди на 17 об'єктів нерухомості в місті Дніпро через «Систему електронних торгів арештованим майном» (сумарна вартість приміщень становить понад 5,61 млн гривень, термін оренди від одного до трьох років), чим заклав основу для практичного просування питання впровадження національної криптовалюти. Водночас, процес легалізації зазначених технологій в Україні неструктурований: окрім криптогровні з'явилась е-гривня; збільшується кількість законопроектів, які впроваджують обіг криптовалют [3]. Відтак, для нашої держави є нагальна необхідність враховувати загальні тенденції законодавчого регулювання визначення поняття «криптовалюта», яке є базовим для суміжних формулювань.

Серед законодавчих ініціатив, поданих до Верховної Ради України, щодо легалізації криптовалют в Україні слід відзначити пропозиції Деревянко Ю.Б.: криптовалюта – нематеріальний цифровий актив, що визначає одиниці цінності, безпосереднє право власності на які фіксу-

ється згідно записів в розподіленому реєстрі транзакцій (блокчейні) [5] та Мушака О.П., який виходить на визначення «криптовалюта» через дефініцію токена – централізованої чи децентралізованої цифрової одиниці обліку, що заснована на математичних обчисленнях та має криптографічний захист. Таким чином, криптовалюта – це токен, що функціонує як засіб обміну або збереження вартості; криптовалюта для цілей правового регулювання вважається фінансовим активом [6]. На жаль, ці визначення не відповідають часу, оскільки криптоіндустрія постійно рухається вперед та з'являються нові явища, такі як stable coin, security-token [7]. Можна констатувати, що і авторське визначення надане в минулому році також є застарілим [4] і слід підтримати думку законодавців США, які виходять з того, що «цифровий актив» означає представлення економічних, майнових прав або прав доступу, які зберігаються в машиночитаемому форматі і включають в себе цифрові споживчі активи, цифрові цінні папери і віртуальну валюту. Таким чином, «віртуальна валюта» означає цифровий актив, який використовується як засіб обміну, одиниця обліку або накопичувач вартості.

Список використаної літератури:

1. Закон Республіки Люксембург № 7363 від 14.02.2019 р. URL: <https://www.chd.lu/wps/portal/public/Accueil/TravailALaChambre/Recherche/RoleDesAffaires?action=doDocpaDetails&id=7333>
2. Про цифрові активи: Закон Штату Вайомінг від 31.01.2019 р. URL: <https://www.wyoleg.gov/Legislation/2019/SF0125>
3. Е-гривна vs. криптогривна: столкнутся ли лбами две украинские цифровые монеты? URL: <https://forklog.com/e-grivna-vs-kriptogrivna-stolknutsya-li-lbami-dve-ukrainskie-tsifrovye-monety/>
4. Панфілов О.Є. Щодо правового статусу криптовалют в Україні. *Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку держави та права в умовах євроінтеграції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 20 травня 2016 р.). у 2 т. Т. 2. / відп. ред. Г.О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2018. С. 74-79.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами в Україні: проект Закону України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64696
6. Про застосування технології розподіленого реєстру цифрових транзакцій та правовий статус токенів і криптовалют в Україні: проект Закону України. URL: <https://docs.google.com/document/d/1sW5zuXc6a3IBec1lx2Fc1C0Mq1brmD7wJGCiGkgNuQ/edit>
7. Stable coins: от электронных денег на блокчейне к корзине криптовалют. URL: https://forklog.consulting/stable_coins_report.pdf

Ключові слова: криптовалюта, блокчейн, цифровий актив, віртуальні валюти, платіжні засоби.

Ключевые слова: криптовалюта, блокчейн, цифровой актив, виртуальные валюты, платежные средства.

Key words: cryptocurrency, blockchain, digital asset, virtual currencies, means of payment.